

ИСТОРИЈА

СПИСАНИЕ НА СОЈУЗОТ НА ДРУШТВАТА НА ИСТОРИЧАРИТЕ НА
СР МАКЕДОНИЈА

Издавачки совет: Претседател, Вонслав Кушевски, членови: Цветан Грозданов, Димитар Мицкоски, Слободан Мурџев, Миле Тодоровски, Благоја Цветкоски

Редакција: Александар Апостолов, Крсте Битоски, Вера Вангели, Јордан Димевски, Ѓорѓи Димоски — Цолев

Секретар на редакцијата: Драган Велков

Главен и одговорен уредник: Александар Апостолов

Издавач: Сојуз на друштвата на историчарите на СР Македонија

Јазична лектура: Ксенија Цидрова — Македонска

Насловната страна ја изработи Бисерка Филипова

Адреса на редакцијата и на администрацијата
Сп: „Историја“, Филозофски факултет, Историски семинар, Скопје

Препечатувањето се дозволува во согласност со редакцијата
и наведувањето на изворот

Списанието излегува двапати годишно; ракописите не се враќаат; годишна претплата изнесува за членови на Сојузот на друштвата на историчарите 40 динари, за нечленови и установи 50 динари, за странство 100 динари, за ученици и студенти 20 динари; цената на одделен број 25 динари а за странство 50 динари

Претплатата се уплатува на чековна сметка: 40100-678-955, СОК, Скопје,
„Историско друштво на СРМ“ — за „Историја“

Универзитетска печатница „Жирна и Метолиј“ во Скопје
Тираж 3 000 примероци

СПИСАНИЕ НА СОЈУЗОТ НА ДРУШТВАТА НА ИСТОРИЧАРИТЕ НА СР МАКЕДОНИЈА

ГОДИНА XIV

СКОПЈЕ, 1978

БРОЈ 2

СОДРЖИНА

СТАТИИ — ПРИЛОЗИ

Александар АПОСТОЛОВ, Пригоден говор по повод пензионирањето на Академик професор Љубен Лапе — Почитуван и драг професоре Љубен Лапе, почитувани колешки и колеги, другарки и другари — — — — —	5
Коле ЧАШУЛЕ, Придонесот на Прилеп во НОВ — — — — —	11
Крсте БИТОСКИ, Седумдесет и пет години од ИЛИНДЕН и смртта на Гоце Делчев — — — — —	19
Константин ПЕТРОВ, Значајните уметнички творења на Капитолинскиот рид во Рим низ хронологијата на 25 векови — — — — —	29
Славко ДИМЕВСКИ, Римокатоличката пропаганда — составен дел од верско-националните пропаганди во Македонија (1890—1912)	37
Ристо ПОПАЗАРОВ, Кресненското востание — — — — —	61
Стојан КИСЕЛИНОВСКИ, Националната структура на населението во Јужна Македонија во почетокот на XX век (1900—1913)	69
Вера ВАНГЕЛИ, Комунистичката партија на Југославија во афирмирањето на борбата на жената за еднаквост — — — — —	85
Бранко ПЕТРАНОВИК, Разграничење измеѓу лексичке и историографске обраде установа и организација Југославије — — — — —	103
Владимир ЦВЕТКОВСКИ, Стремежот на Македонците во САД за одржување на својата национална самобитност — — — — —	109

МАТЕРИЈАЛИ

Александар АПОСТОЛОВ, Некои пројави во српската војска на македонскиот фронт во Првата светска војна набележани во неопјавени документи од француски воени извори — — — — —	117
Новица ВЕЛЈАНОВСКИ, Еден документ од Президиумот на АСНОМ за организирање и делување на народната власт во Македонија во 1944 година — — — — —	129
Георги ПОП АТАНАСОВ, Словенски ракописи од Македонија во Музејот на Српската православна црква и во Српската патријарширска библиотека — — — — —	139

НАСТАВА

Благоја ЦВЕТКОВСКИ, Дидактичките вредности и значење на Крушевскиот Манифест — — — — —	165
Јаким СИНАДИНОВСКИ, Воспитното значење на морално-етичките вредности на НОВ и народната револуција на југословенските народи и народности — — — — —	175

Миралем АРСЛАНАГИК, Можности за користење на текстовите од делата на Јосип Броз Тито во наставата по историја за повоеениот развој на СФРЈ — — — — —	183
--	-----

Б И Б Л И О Г Р А Ф И Ј А

Христо АНДОНОВ-ПОЛЈАНСКИ, Библиографија <i>Miscelanea Macedonica</i> — — — — —	193
Лазар ЛАЗАРОВ, Прилог кон библиографијата за самоуправниот систем во Југославија — — — — —	204

К Р И Т И К А И П Р И К А З И

Б., ПЕТРАНОВИК, Д-р Смиљана Џуровиќ, Марксистичка историографска школа Покровског, Народна књига, Београд, 1977, 408	215
Т., ШАПКАЛИСКА, Драгољуб Драгојловиќ — Вера Антиќ, Богомилството во средновековната изворна граѓа, МАНУ, Скопје, 1978, 275 — — — — —	222
М., ДАШИК, „Патриотизам и револуционарне традиции“ (Удружение публициста, Београд 1976) — — — — —	225
М., ЗДРАВЕВА, Александар Матковски, Крепосништвото во Македонија во времето на турско владеење, Скопје, 1978, 407	229
Е., АРИСТОТЕЛИ, Г. Чремошник, Студије за средновековну дипломатику и сигилографију Јужних Словена, Сарајево, 1976, 154, т. 1—5 — — — — —	233
Б., СТОИЧКОВСКИ, Ристо Поплазаров, Ослободителните вооружени борби на македонскиот народ во периодот 1850—1878, Институт за национална историја, Скопје 1978, 399 — — — — —	236
М., ДАШИК, Училиштето и фабриката во единствената образовна функција (По повод книгата на д-р Стипе Шувар: Училиштето и фабриката — Издавач: „Школска књига“, Загреб 1977 — —	239

Х Р О Н И К А И Б Е Л Е Ш К И

Г., ТОДОРОВСКИ, Извештај за работата на Сојузот на друштвата на историчарите на СР Македонија (ноември 1976 — октомври 1978) — — — — —	245
А., АПОСТОЛОВ, Извештај на Редакцијата на списанието „ИСТОРИЈА“, орган на Сојузот на друштвата на историчарите на СР Македонија за периодот меѓу XII и XIII годишно собрание — ноември 1976 — октомври 1978 година — — — — —	270
А., ТРАЈАНОВСКИ, Научен собир — „Местото и улогата на Илинденското востание и Крушевската република во борбата на македонскиот народ за национално и социјално ослободување“	273
Л., ЛАЗАРОВ, Осврт на триесетгодишната активност на Институтот за национална историја — Скопје — — — — —	278
Н., ЈУРУКОВА, Струмица и Струмичко во НОВ од 1941 до септември 1943 година — — — — —	282
Б., СТОИЧОВСКИ, 100 години од Кресненско-Разлошкото востание во Македонија (1878—1978) — — — — —	285
Н., ДИМОВСКИ, Шести југословенски симпозиум за наставата по историја — — — — —	289

CONTENTS

ARTICLES — CONTRIBUTIONS

Alexandar APOSTOLOV, Appropriate Address on the Occasion of Academician Professor Ljuben Lape's Retirement from Business Colleagues, Ladies and Gentlemen — — — — —	5
Kole CHASHULE, The Contribution of Prilep in the PLW — — —	11
Krste BITOSKI, Seventy-fifth Anniversary from the Ilinden Uprising and Goce Delchev's Death — — — — —	19
Konstantin PETROV, The Significant Artistic Creations on Capital Hill in Rome Through the Chronology of 25 Centuries — —	29
Slavko DIMEVSKI, The Roman Catholic Propaganda — an Integral Part of the Religious and National Propagandas in Macedonia (1890—1912) — — — — —	37
Risto POPLAZAROV, The Kresna Uprising — — — — —	61
Stoyan KISELINOVSKI, The National Structure of the Population in Southern Macedonia at the Beginning of the XX Century (1900—1913) — — — — —	69
Vera VANGELI, The Communist Party of Yugoslavia in Affirmation of the Struggle of Woman for Equality — — — — —	85
Branko PETRANOVIĆ, Restriction Between the Lexic and Historiographical Treatment of Institutions and Organization of Yugoslavia — — — — —	103
Vladimir TSVETKOVSKI, The struggle of Macedonians in the United States of America for Their National Individuality — — —	109

MATERIALS

Alexandar APOSTOLOV, Some Events in the Serbian Army on the Macedonian Front in the First World war Noted in Unpublished Documents by French Military Sources — — — — —	117
Novitsa VELJANOVSKI, One Document from the Presidium of ASNOM for organizing and Dealing with the People's Authority in Macedonia in 1944 — — — — —	129
Georgi POP ATANASOV, Slavic Manuscripts from Macedonia in the Museum of the Serbian Orthodox Church and in the Serbian Patriarchate Library — — — — —	139

TEACHING

Blagoya TSVETKOVSKI, The Didactic Values and Significance of the Manifesto of Krushevo — — — — —	165
Jakim SINADINOVSKI, The Educational Significance of Moral and Ethic Values of the PLW and the People's Revolution and Minorities — — — — —	175
Miralem ARSLANAGIĆ, Possibilities for Using the Texts from the War of Yosip Broz Tito in the Teaching of History for the Post-War Development of the SFRY — — — — —	183

BIBLIOGRAPHY

Hristo ANDONOV-POLJANSKI, Bibliography Miscellanea Macedonica	193
Lazar LAZAROV, Contribution Towards the Bibliography for the Self-Government System in Yugoslavia — — — — —	204

CRITICS AND REVIEWS

- B. PETRANOVIĆ, Dr Smiljana Džurović, The Marxist School of Pokrovski, Narodna knjiga, Beograd, 1977, pp 408 — — — — 215
- T. SHAPKALISKA, Dragoljub Dragojlović — Vera Antić, The Bogomilism in the Mediaeval Sources, Macedonian Academy of Sciences, Skopje, 1978, pp 275 — — — — — — — — — — 222
- M. DASHIĆ, The Patriotism and Revolutionary Traditions (Association of Publicists, Beograd, 1976) — — — — — — — — — — 225
- M. ZDRAVEVA, Alexander MATKOVSKI, The Suppression of the Peasant's Independence in Macedonia During the Turkish Rule in Macedonia, Skopje, 1978, pp 407. — — — — — — — — — — 229
- E. ARISTOTELI, G. Chremoshnik Study of Mediaeval Diplomacy and Sigilography of the South Slavs, Sarayevo, 1976, pp. 154, t. 1—5 233
- B. STOICOVSKI, Risto POPLAZAROV, The Armed Fight For Liberation of the Macedonian People During the Period from 1850 to 1878, Institute for National History, Skopje, 1978, pp. 399 — — — — 236
- M. DASHIĆ, The Unification of the School and Factory's Unique Educational Function (on the Occasion of Dr. Stipe Shubar's Book „The School and Factory”, Školska Knjiga Publishers, Zagreb, 1977 — — — — — — — — — — — — — — — — 239

CHRONICE AND NOTES

- G. TODOROVSKI, Report on the Work of the Union of Historical Associations in SR Macedonia (November 1976 — October 1978) 245
- A. APOSTOLOV, Report of the Editorial Board of the Review „History”, a Publication of the Union of Historical Associations of Macedonia for the Period Between the XII and XIII Assembly — November 1976 — October 1978 — — — — — — — — — — 270
- A, TRAYANOVSKI, Symposium, The Place and Role of the Ilinden Uprising and the Krushevo Republic in the Struggle of the Macedonian People for National and Social Liberation — — — — — 273
- L. LAZAROV, Review of Thirty Years Activity of the Institute for National History — Skopje — — — — — — — — — — — 278
- N. YURUKOVA, Strumitsa and the Strumitsa Region in the PLW from 1941 to September 1943 — — — — — — — — — — — 282
- B. STOICOVSKI, One Hundredth Anniversary of the Kresna — Razlog Uprising in Macedonia (1878—1978) — — — — — — — — — — 285
- N. DIMOVSKI, Sixth Yugoslav Symposium for Teaching in History 289